

Nr 239

Av herr **Haglund m. fl.**, *angående produktionskostnader och lönsamhet inom vissa norrlandsregioner.*

Näringslivs- och arbetsmarknadsproblemen, befolkningsprognoser inför årsskiftet och statsverkspropositionen har återigen åstadkommit tidningsrubriker som "Långtgående lösningar nödvändiga i Norrbotten", "Norrland kan fungera genom stadsregioner" o. s. v.

Allt detta är välkända och ofta diskuterade problem i riksdagen. Otaliga interpellationer, enkla frågor och motioner har väckts med anledning av dessa problem, utredningar har tillsatts. Under 1968 har ändock lokaliseringsutredningen med landshövding Lemne som ordförande tillkommit och på näringslivets område en statlig delegation för industrietablering tillsatts, ett aktiebolag bildats mellan statens vattenfallsverk och LKAB för olje- och naturgasprospektering, ASEA-ATOM har bildats och till sist har vi fått ett nytt näringsdepartement från 1 januari 1969. Och nu har vi också fått inrikesministerns redovisning av de befolkningsprognoser som gjorts inom de olika länsstyrelserna och planeringsråden. Prognoserna pekar igen på samma nedslående fakta som tidigare: befolkningsminskningar i glesbygderna och ökning i storstadsregionerna — naturligtvis ingen överraskning. Återigen en tankeställare om hur vi använder våra ekonomiska resurser, var vårt näringsliv expanderar och hur vi kommer att bo i en snar framtid.

Inrikesdepartementets sammanfattning och redogörelse i årets statsverksproposition förtjänar därför att uppmärksammas och komma upp till en allmän debatt. Departementschefen skriver bl. a. följande på s. 141:

Flera länsstyrelser/planeringsråd framhåller i sin målsättning att vissa expansiva kommunblock ensamma eller tillsammans med närliggande block bör utvecklas till så livskraftiga stadsregioner att de kan erbjuda alternativ till storstäderna i samband med lokalisering av olika verksamheter. Tanken på sådana storstadsalternativ förs fram i fråga om bl. a. Linköping—Norrköping, Jönköping, Växjö, Halmstad—Varberg—Falkenberg, Örebro, Falun—Borlänge och Gävle—Sandviken.

Enligt min mening finns det flera skäl som talar för att man bör inrikta sig på att dämpa den starka tillväxten i de nuvarande tre storstadsregionerna något och fördela en del av expansionen på växtkraftiga stadsregioner på skilda håll i landet. De strävanden av denna innebörd som kommer till uttryck i målsättningarna bör därför stödjas, i synnerhet som målsättningen i stort sett håller sig på en med hänsyn till utvecklingen i resp. län rimlig planeringsnivå. Om det skall bli möjligt att förverkliga en så stark tillväxt i de nämnda stadsregionerna att egentliga lokaliseringalternativ till storstadsområdena skapas torde det i vissa fall vara nödvändigt att i högre grad än som gjorts i länsstyrelsernas/planeringsrådets målsättning koncen-

trera utbyggnadsresurserna till de utvalda orterna och stödja en fortsatt omflyttning av befolkningen inom länen i konsekvens härmed. Jag bedömer det emellertid knappast som möjligt att nå en påtaglig effekt av sådana strävanden om inte åtgärder samtidigt vidtas för att flytta ut verksamheter från storstadsområdena eller i varje fall dämpa tillväxten av verksamheten där.

Uttalandena är som synes positiva och bör kunna utgöra underlag för ett ny-tänkande med inriktning på stadsregioner som alternativ till storstadsregionerna. Såväl glesbygd som storstadsregioner är betjänta av att växtkraften fördelas på bärkraftiga stadsregioner på olika håll i landet. I Malmöhus län har exempelvis länsstyrelsen/planeringsrådet på sikt uppställt som mål att avlänka en del av den förutsedda expansionen till andra orter i länet.

I övrigt hänvisas till inrikesdepartementets utförliga redogörelse. Av denna och den redogörelse som lämnats i motion om pågående utredningar, delegationer och arbetsgrupper torde framgå att några nya utredningar icke kan vara nödvändiga.

Motionens syfte är därför att i anslutning till det arbete som pågår göra yrkanden om tilläggsdirektiv till pågående utredning och delegation. För Norrlands del behövs, som en länsarbetsdirektör skriver där, långtgående lösningar och "att på några platser i inlandet skall vi engagera oss på ett annat sätt än vi gjort hittills". Centralorter bör kunna utbyggas. Vidare anför länsarbetsdirektören att dylika orter som "endast rör sig om ett mycket litet antal borde kunna bli föremål för en generalinventering av över huvud taget alla tänkbara arbetsmarknadspolitiska åtgärder". Här måste det bli satsningar på storleksordningen 50–100 miljoner kronor.

På sikt måste Norrland kunna bli så attraktivt att näringsliv och industri av sig själv söker sig dit. Kostnaderna här borde icke behöva bli högre än i de trånga och dyra storstadsregionerna. Och då det inte finns någon aktuell och pågående utredning som undersökt produktionskostnaderna i olika regioner hemställs att 1968 års lokaliseringsutredning ges tilläggsdirektiv om detta.

Med hänvisning till ovanstående hemställs därför,

att riksdagen i skrivelse till Kungl. Maj:t måtte anhänga om tilläggsdirektiv till 1968 års lokaliseringsutredning beträffande produktionskostnader och lönsamhetskalkyler inom exempelvis några norrlandsregioner och de regioner som angetts i 1969 års statsverksproposition samt någon av de tre storstadsregionerna.

Stockholm den 24 januari 1969

Anders Haglund (s)

Gösta Josefsson (s)
i Halmstad

Elvira Holmberg (s)

Iris Ekroth (s)

Gördis Hörnlund (s)

Sven Ekström (s)